

ČEZ na windfall tax zaplatí dvakrát víc, než čekal stát. Co ovlivňuje jeho byznys

Resort ministra financí Zbyňka Stanjury odhadoval, že daň z mimořádných zisků letos přinese do rozpočtu státu 17 miliard korun. Vzhledem k přínosu ČEZ by tato daň mohla skončit.

HN 9.8.2024

Jan Brož
jan.broz@hn.cz

Výsledky energetické společnosti ČEZ za první pololetí pozitivně překvapily. Provozní zisk před odpisy (EBITDA) dosáhl 69,2 miliardy korun, což bylo nad očekáváním analytiků. V souvislosti s tím firma navýšila odhad EBITDA na celý rok na 118 až 122 miliard.

Pro akcionáře jsou však zprávy méně příznivé. Predikci čistého očištěného zisku nechala firma navzdory vyšší EBITDA beze změny v rozmezí 25 až 30 miliard. Právě od této položky se přitom odvíjí dividenda podílníkům. HN přináší přehled toho, co nejvíce ovlivňuje hospodaření polostátní firmy.

1. Cena elektřiny

Cena elektřiny na burzách dávno nedosahuje hodnot jako na vrcholu energetické krize v srpnu 2022. ČEZ přesto prodává letos vyrobenou elektřinu na velkoobchodním trhu draž než tehdy. Zatímco v roce 2022 se dostala v průměru na 100 eur na megawatthodinu, loni to bylo 126 eur a letos 131 eur. Většina letošní výroby je už prodaná, ovšem nikoliv všechna a podle finančního ředitele ČEZ Martina Nováka by se nakonec mohla dostat do rozmezí 132 až 136 eur.

Důvodem je skutečnost, že ČEZ prodává produkci roky dopředu. Až letos se tedy realizují dodávky uzavřené zčásti v letech vysokých cen. Tehdy se to naopak na hospodaření skupiny projevilo negativně, protože ČEZ dodával za ceny uzavřené ještě v „levných“, předkrizových letech. Tento efekt se projeví ještě minimálně v příštím roce, pro který společnost udala na trhu již 71 procent výroby za průměrnou cenu 120 eur. Na energetické burze se přitom v současnosti obchodují dodávky na příští rok mírně pod 100 eury za megawatthodinu.

Je otázka, jak se ceny budou vyvíjet dál. Ceny realizované ČEZ pro rok 2026 a dále, stejně jako kontrakty uzavřené na burzách, ukazují pokles velkoobchodních cen, a to poměrně výrazný. Klíčové proto bude, kolik bude stát

emisní povolenka. Kombinace levné elektřiny a drahé povolenky je smrtící hlavně pro uhelnou energetiku.

2. Daně

Letos už energetické firmy neplatí takzvaný odvod z nadměrných tržeb, který stát zavedl v době energetické krize. Na tom ČEZ loni odvedl 10 miliard korun. Skutečnost, že letos skupina tyto peníze neplatí, podle Nováka zisk výrazně pozitivně ovlivnila.

Společnost však nadále platí druhý z tehdy zavedených odvodů, tedy daň z neočekávaných zisků neboli windfall tax (WFT). Vláda a ministerstvo financí čelí ze strany minoritních akcionářů dlouhodobé kritice, že na rozdíl od odvodu z nadměrných tržeb WFT nezrušila. ČEZ loni na dani zaplatil 30 miliard korun a letos odhaduje, že to bude 27 až 32 miliard podle toho, na jakou EBITDA nakonec dosáhne. Skupina tuto predikci navýšila poté, co už ji zvýšila v prvním kvartále.

Právě existence WFT je důvodem, proč ČEZ navzdory vyšší EBITDA neočekává vyšší čistý zisk. „Posunuli jsme očekávání hrubého zisku nahoru a nechali jsme čistý zisk na úrovni 25 až 30 miliard. EBITDA je hodně generovaná podnikáním, které podléhá dani, a každá miliarda korun před dani je více méně 200 milionů po dani. Proto efekt u čistého zisku není až tak veliký,“ zdůvodnil Novák.

Úsměvné v tomto ohledu je, jak se ve své predikci „sekl“ stát. Ministerstvo financí původně očekávalo, že letos vybere díky windfall tax 17 miliard korun. Už v červenci je to však 18,8 miliardy a jen od ČEZ by v konečném důsledku mohl do státní kasy přitéct téměř dvojnásobek původního odhadu. V takovém případě se zaručeně naplní podmínka slibu ministra financí Zbyňka Stanjury (ODS), podle kterého stát WFT v případě dosažení původního odhadu v příštím roce zruší.

„Pokud se potvrdí předpoklad letošních mimořádných příjmů přibližně 17 miliard korun, které tak souhrnně v letech 2023 až 2024 pokryjí mimořádné výdaje, a obě položky budou rozpočtově neutrální, budu v koalici prosazovat zrušení windfall tax pro rok 2025,“ uvedl Stanjura letos v březnu.

3. Úbytek zákazníků

ČEZ je největším tuzemským dodavatelem energií, v posledních měsících je však u něj patrný poměrně značný úbytek zákazníků. Za posledních 12 měsíců tak přišel o více než 70 tisíc odběrných míst elektřiny a plynu. Z celkového počtu klientů jde sice jen o dvě procenta, která se příliš neprojeví. Jiná společnost s tolika odběrnými místy by však v kontextu tuzemského trhu platila za většího dodavatele.

Pravdou je, že ČEZ během krize nabral množství nových zákazníků, například od padlého dodavatele Bohemia Energy i dalších menších dodavatelů. Lidé se v časech nejistoty cítili bezpečněji u velkého dodavatele. Nyní opět odchází za příznivější cenou. „Od Bohemia Energy jsme nabrali na plynu a elektřině stovky tisíc zákazníků. A ti se snaží optimalizovat pozici a sledovat každou korunu. Jsou náchylnější ke změně dodavatele,“ řekl Novák. Kvůli úbytku klientů ČEZ v 1. pololetí dodal odběratelům o 15 procent elektřiny a plynu méně než ve stejném období loni.

4. Počasí

Úbytek klientů nebyl však jediným důvodem výrazného poklesu dodávek. Tím druhým je mimořádně teplé počasí. Teplota v únoru byla o šest stupňů nad dlouhodobým průměrem a celé pololetí bylo o dva stupně teplejší než loni. Následkem toho lidé méně topili, spotřebovali méně elektřiny a hlavně plynu.

Klima ovlivnilo i další části podnikání ČEZ. Ze stejného důvodu byl o 1,5 miliardy korun nižší příspěvek k EBITDA od Severočeských dólů, které spadají pod ČEZ. „Byla teplota

zima a měli jsme nižší prodeje tepla, a tedy i uhlí – a to nejen my, ale i naši odběratelé,“ říká Novák.

Počasi naopak přije zelených zdrojů. Na francouzské větrníky ČEZ více foukalo, na německé fotovoltiky více svítlo a tuzemské vodní elektrárny měly dost vody. Jak nic, méně upozornila společnost Amper Meteo, nadprůměrná výroba ve vodních zdrojích se týkala hlavně prvních dvou měsíců roku, pak byla spíše podprůměrná. „V červenci to bylo jen na polovině průměru 2016–2023, a to v těch letech bylo často v létě sucho,“

uvědla Amper Meteo, která se zabývá předpovědi počasí pro energetický sektor.

5. Investice

ČEZ navyšuje investice, v prvním pololetí to bylo celkem 20,5 miliardy korun, o 3,5 miliardy více než ve stejném období loňského roku. To se částečně týká jaderné energetiky, než se však naplno rozjede nákladná výstavba nového jaderného bloku v Dukovanech, bude ještě chvíli trvat. Výrazněji než do jádra tak rostou investice do zelených zdrojů a pře-

Daně Minister financí Zbyněk Stanjura slíbil za určitých podmínek zrušení daně z mimořádných zisků.

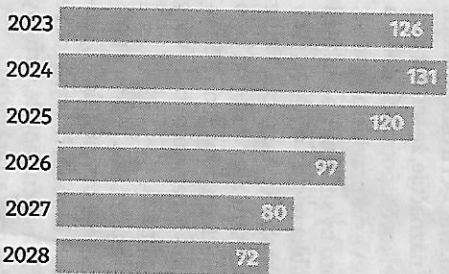
Foto: HN - Lukáš Biba

devším distribuce, která potřebuje usát rozvoj obnovitelné energetiky. Mezi investice spadají i akvizice. Jednou z nejvyšších transakcí posledních let je převzetí plynárenské distribuce GasNet za více než 20 miliard korun, které by měl ČEZ deňnitivně zavřít na přelomu srpna a září. ČEZ ale nakupoval i menší firmy v zahraničí. Mezi takové patří třeba německé společnosti Ochs Gruppe a Sercoc či polská Instal Bud Pecyna. Firmy působící v sektoru energetických služeb přispěly pak k výsledkům v tomto segmentu.

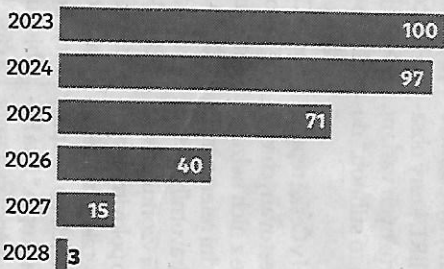
Za kolik ČEZ prodává elektřinu na trhu?

ČEZ vyrábí prodává postupně několik let dopředu. Letos vyrobenou elektřinu tak třeba z nemalé části prodal v roce 2022, kdy ceny byly mimořádně vysoké.

Průměrná cena
(v EUR/MWh)

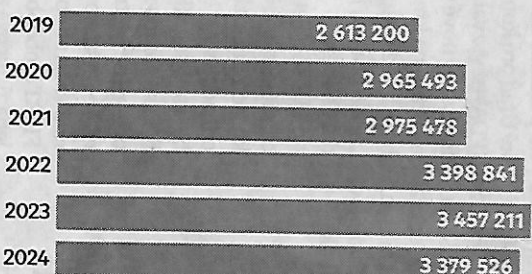

Množství prodané elektřiny
z celkové výroby (%)

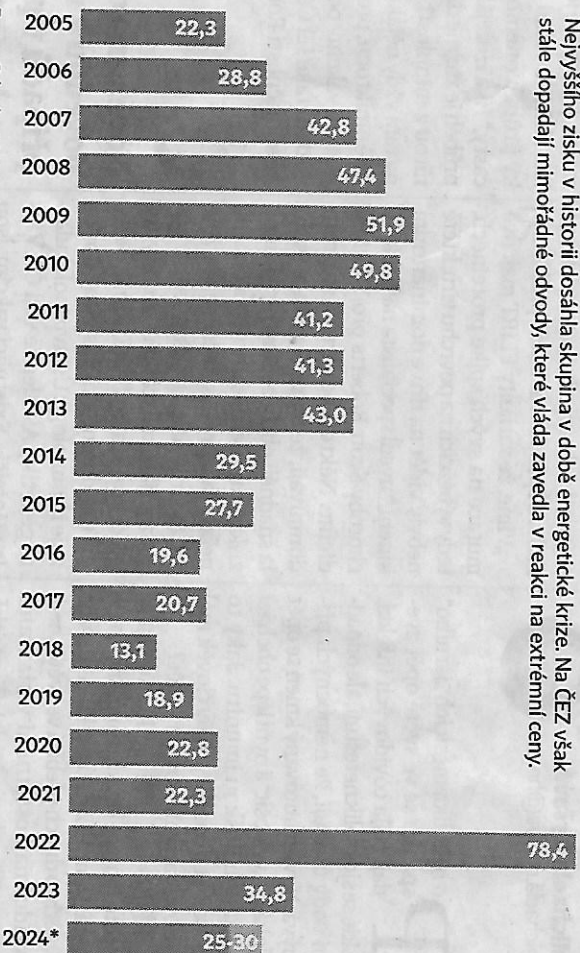
Kolik má zákazníků?

ČEZ dodává elektřinu a plyn prostřednictvím dcer ČEZ Prodej, ČEZ ESCO i mateřské ČEZ. Jde o součet oběhových míst pro obě komodity.

Zisk ČEZ (v miliardách Kč)

Nelvyššho zisku v historii dosáhla skupina v době energetické krize. Na ČEZ však stále dopadají mimořádné odvody, které vláda zavědla v reakci na extrémní ceny.

Pozn.: Od roku 2010 se jedná o čistý zisk očistěný o mimořádné vlivy, ze kterého se počítá dividenda pro akcionáře. Mimořádnými vlivy jsou myšleny ty, které obecně nesouvisí s běžným hospodařením daného roku (zejména opravné položky k dlouhodobému majetku).

* odhad
Zdroj: ČEZ